

Zaak C-13/20

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

14 januari 2020

Verwijzende rechter:

Hof van beroep Brussel (België)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

20 december 2019

Appellante:

Top System SA

Geappelleerde:

Belgische Staat

1. Voorwerp en feiten van het geding

- 1 Het bureau voor selectie en oriëntatie (hierna: „Selor”) van overheidspersoneel heeft een onlinesollicitatiesysteem.
- 2 De onderneming Top System (hierna: „Top System”) ontwikkelt computerprogramma’s. Daartoe heeft zij haar eigen „Top System Framework” (hierna „TSF”) ontworpen. Het TSF is gebaseerd op het „NET Framework” van Microsoft, een toolbox die het werk van programmeurs vergemakkelijkt en door het TSF is verbeterd en uitgebreid met extra functies.
- 3 Om Selor in staat te stellen de online ingediende sollicitaties te behandelen, heeft Top System op verzoek van Selor verschillende nieuwe toepassingen ontwikkeld (hierna: „Selortoepassingen”), waaronder „Selor Web Access” (SWA), dat in maart 2004 werd voorgesteld.

- 4 Deze Selortoepassingen bestaan enerzijds uit componenten die „op maat” zijn ontworpen om aan de behoeften en de eisen van Selor te voldoen en anderzijds uit TSF-componenten.
- 5 Top System en Selor hebben hun samenwerking gedurende verschillende jaren voortgezet. Naar aanleiding van technische problemen die maar niet opgelost raakten, besloot Selor echter zelf een oplossing te zoeken. Begin 2019 stelde Top System vast dat er technische veranderingen waren aangebracht in het met de Selortoepassingen geïnstalleerde TSF.
- 6 Bij beschikking van 2 februari 2009 heeft de voorzitter van de rechtbank van koophandel Brussel het verzoek van Top System om beschrijvend beslag ingewilligd.
- 7 De aangewezen deskundige schrijft in zijn verslag:

„Uit de analyse van de in beslag genomen gegevens blijkt dat Selor de objectbibliotheek van Top System heeft gedecompileerd om nieuwe broncodes aan te maken; hiervoor heeft Selor hoogstwaarschijnlijk gebruikgemaakt van een tool zoals „Reflector” (waarvan Selor minstens één kopie bezit op de werkplek van [X])[...].

Wij hebben twee voorbeelden gevonden van specifieke broncodes die zijn gewijzigd op 19 december 2008; alle bestanden in deze map zijn op dat moment gewijzigd; wij stellen vast dat alle verwijzingen naar de binaire versie van „Top System” veranderd zijn in verwijzingen naar de versie van de broncode die die dag werd toegevoegd.”
- 8 Op 6 juli 2009 heeft Top System de Belgische Staat voor de rechter gedaagd teneinde:
 - te laten vaststellen dat Selor het TSF in strijd met de exclusieve rechten van Top System had gedecompileerd en zich bijgevolg schuldig had gemaakt aan namaak, en
 - de Belgische Staat te laten veroordelen tot betaling van schadevergoeding aan Top System wegens de decompilatie van het TSF en het kopiëren van de broncode ervan.
- 9 Bij vonnis van 19 maart 2013 heeft de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg Brussel de vordering ongegrond verklaard.
- 10 Top System heeft de zaak aanhangig gemaakt bij het hof van beroep Brussel en handhaaft haar verzoek.

2. Toepasselijke bepalingen

Richtlijn 91/250/EEG van de Raad van 14 mei 1991 betreffende de rechtsbescherming van computerprogramma's

11 Artikel 4 luidt:

„Handelingen waarvoor toestemming vereist is

Onverminderd de artikelen 5 en 6 omvatten de exclusieve rechten van de rechthebbende in de zin van artikel 2 het recht de volgende handelingen te verrichten of het verrichten daarvan toe te staan:

a) de permanente of tijdelijke reproductie voor een deel of het geheel van een computerprogramma, ongeacht op welke wijze en in welke vorm. Voor zover voor het laden of in beeld brengen, of de uitvoering, transmissie of opslag van een computerprogramma deze reproductie van het programma noodzakelijk is, is voor deze handelingen toestemming van de rechthebbende vereist;

b) het vertalen, bewerken, arrangeren of anderszins veranderen van een programma, en de reproductie van het resultaat daarvan, onverminderd de rechten van degene die het programma verandert;

[...]”

12 Artikel 5 bepaalt:

„Uitzonderingen voor handelingen waarvoor toestemming nodig is

1. Tenzij bij overeenkomst uitdrukkelijk anders bepaald is, is voor de in artikel 4, onder a) en b), genoemde handelingen geen toestemming van de rechthebbende vereist wanneer deze handelingen voor de rechtmatige verkrijger noodzakelijk zijn om het computerprogramma te kunnen gebruiken voor het beoogde doel, onder meer om fouten te verbeteren.

[...]”

13 Artikel 6 luidt als volgt:

„Decompilatie

1. Er is geen toestemming van de rechthebbende vereist indien de reproductie van de code en de vertaling van de codevorm in de zin van artikel 4, onder a) en b), onmisbaar zijn om de informatie te verkrijgen die nodig is om de compatibiliteit van een onafhankelijk gecreëerd computerprogramma met andere programma's tot stand te brengen, op voorwaarde dat:

- a) deze handelingen worden verricht door de licentiehouder of door een ander die het recht heeft om een kopie van het programma te gebruiken, of voor hun rekening door een daartoe gemachtigde persoon;
- b) de gegevens die nodig zijn om de compatibiliteit tot stand te brengen nog niet eerder snel en gemakkelijk beschikbaar zijn gesteld voor de onder a) bedoelde personen, en
- c) deze handelingen beperkt blijven tot die onderdelen van het oorspronkelijke programma die voor het tot stand brengen van compatibiliteit noodzakelijk zijn.

2. Het bepaalde in lid 1 biedt niet de mogelijkheid dat de op grond daarvan verkregen informatie:

- a) voor een ander doel dan het tot stand brengen van de compatibiliteit van het onafhankelijk gecreëerde programma wordt gebruikt;
- b) aan derden wordt meegedeeld, tenzij dat noodzakelijk is met het oog op de compatibiliteit van het onafhankelijk gecreëerde programma, of
- c) wordt gebruikt voor de ontwikkeling, productie of het in de handel brengen van een qua uitdrukkingswijze in grote lijnen gelijk programma, of voor andere handelingen waarmee inbreuk op het auteursrecht wordt gemaakt.

3. In overeenstemming met de bepalingen van de Berner Conventie voor de bescherming van werken van letterkunde en kunst, mag dit artikel niet zodanig uitgelegd worden dat de toepassing ervan ongerechtvaardigd nadeel voor de rechtmatige belangen van de rechthebbende oplevert of het normale gebruik van het computerprogramma belemmert.”

3. Standpunten van partijen

Selor

- 14 Selor erkent dat het een deel van het TSF, waarvan de functies in de Selortoepassingen zijn geïntegreerd, heeft gedecompileerd om een functie die niet goed werkte, te deactiveren.
- 15 In hoofdorde stelt Selor dat de contractuele bepalingen die zijn relatie met Top System regelen, inhouden dat Top System afstand doet van haar auteursrechten met betrekking tot het gebruik van de toepassingen. Selor leidt hieruit af dat het recht van toegang heeft tot de bronnen van alle toepassingen die door Top System zijn geleverd, met inbegrip van de mogelijkheid om deze zelf te bewerken door middel van decompilatie.
- 16 In ondergeschikte orde betoogt Selor dat decompilatie overeenkomstig richtlijn 91/250 wettelijk was toegestaan om fouten te verbeteren. Volgens Selor hebben de

fouten in het door Top System ontwikkelde programma (met name twee toepassingen van het TSF-programma) en het gebrek aan reactievermogen van Top System om de aan de kaak gestelde problemen op te lossen het onmogelijk gemaakt om het programma voor het beoogde doel te gebruiken, wat de decompilatie rechtvaardigde. Selor beroept zich tevens op zijn recht om de werking van het programma „te observeren, te bestuderen en uit te testen, teneinde vast te stellen welke ideeën en beginselen” aan de basis liggen van de betrokken TSF-functies en zo de storingen die zij hebben veroorzaakt, te verhelpen (artikel 5, lid 3, van richtlijn 91/250).

Top System

- 17 Top System verwijt Selor dat het haar „TSF-programma” heeft gedecompileerd hoewel dit noch contractueel noch wettelijk is toegestaan. Overigens zou zij zich daar in ieder geval tegen hebben verzet op grond van het feit dat „de toepassingen één ding zijn, en het TSF een ander”. Zij stelt dat het TSF niet voor Selor is ontwikkeld en niet door dit laatste is gefinancierd, maar door haar intern is ontwikkeld en uitsluitend haar toebehoort.
- 18 Met betrekking tot de wettelijke mogelijkheid om een decompilatie uit te voeren, stelt Top System dat een dergelijke handeling enkel uitgevoerd kan worden om de compatibiliteit van de programma’s te verzekeren (artikel 6 van de richtlijn) en niet om fouten te verbeteren (artikel 5, lid 1, van de richtlijn) – waarvan zij overigens betwist dat die er zijn. Indien het hof van beroep zou overwegen om de wettelijke bepaling (die artikel 5 van de richtlijn omzet) zo uit te leggen dat fouten verbeterd kunnen worden, verzoekt Top System het hof om een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie. Subsidiair betoogt Top System dat indien decompilatie in het laatste geval gerechtvaardigd is, deze moet plaatsvinden onder de strikte voorwaarden die zijn vastgesteld in artikel 6 van de richtlijn.
- 19 Wat betreft de uitzondering waarin artikel 5, lid 3, van de richtlijn voorziet, stelt Top System dat de decompilatie niet alleen in een testomgeving heeft plaatsgevonden, maar ook in een ontwikkelingsomgeving, namelijk die van de programmeurs van Selor.

4. Beoordeling door het hof van beroep

- 20 Het hof van beroep benadrukt dat Top System niet alle broncodes van de Selortoepassingen heeft geleverd.
- 21 Toen Selor vaststelde dat het contract niet werd uitgevoerd, had het Top System echter moeten sommen om de broncodes te bezorgen, in plaats van zelf de objectcode te decompileren. Aangezien Selor heeft nagelaten Top System aan te manen om de broncodes te verstrekken waarop het contractueel recht had, en zich bewust buiten het kader voor uitvoering van het contract heeft geplaatst, is het aan

Selor om aan te tonen dat het voldeed aan de wettelijke voorwaarden om een decompilatie te verrichten.

- 22 Het hof van beroep geeft de standpunten van partijen beknopt weer. Volgens Top System zijn er slechts twee gevallen waarin een decompilatie kan plaatsvinden: met toestemming van de auteur en om compatibiliteit tot stand te brengen (artikel 6 van de richtlijn). Anders dan is beslist in het bestreden vonnis is decompilatie echter niet toegestaan om fouten te verbeteren. Volgens Selor daarentegen is het verbeteren van fouten door middel van decompilatie toegestaan op grond van de nationale bepaling (tot omzetting van artikel 5, lid 1, van de richtlijn), volgens welke alle handelingen zoals bedoeld in artikel 4, onder b), van de richtlijn mogen worden verricht, dat wil zeggen, naast het vertalen, bewerken en arrangeren, ook „[het] anderszins veranderen van een programma, en de reproductie van het resultaat daarvan”.
- 23 Volgens het hof van beroep is de uitzondering van artikel 5, lid 3, van de richtlijn niet van toepassing. Deze bepaling staat de persoon die gerechtigd is een kopie van een computerprogramma te gebruiken slechts toe om de werking van het programma te observeren, te bestuderen en uit te testen teneinde vast te stellen welke ideeën en beginselen aan enig element van het programma ten grondslag liggen, indien hij dit doet bij het rechtmatig laden of in beeld brengen, de uitvoering, transmissie of opslag van het programma. Het hof van beroep is van oordeel dat de decompilatie door Selor duidelijk buiten dit kader valt.
- 24 De vraag is dus of de gehele of gedeeltelijke decompilatie van een computerprogramma een van de handelingen is als bedoeld in artikel 4, onder a) en b), van richtlijn 91/250, die een rechtmatige gebruiker van een programma kan verrichten om fouten te verbeteren.
- 25 Noch de tekst van de richtlijn noch de bestaande rechtspraak biedt voldoende duidelijkheid om een antwoord te geven op deze nieuwe vraag inzake de uitlegging van de richtlijn, die van algemeen belang is voor de uniforme toepassing van het Unierecht.

5. Prejudiciële vragen

- 26 Het hof van beroep verzoekt het Hof van Justitie om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:
 - Moet artikel 5, lid 1, van richtlijn 91/250/EEG van de Raad van 14 mei 1991 betreffende de rechtsbescherming van computerprogramma's aldus worden uitgelegd dat het de legitieme koper van een computerprogramma toestaat om dit programma geheel of gedeeltelijk te decompileren wanneer dat noodzakelijk is om fouten te kunnen verbeteren die de werking van het computerprogramma beïnvloeden, ook wanneer de verbetering bestaat in de deactivering van een functie die de goede werking verstoort van de toepassing waarvan dat programma deel uitmaakt?

- Zo ja, moet dan ook aan de voorwaarden van artikel 6 van de richtlijn of aan andere voorwaarden worden voldaan?

WERKDOCUMENT